Gemeente Diemen

Informatie van het College

Onderwerp:	**Vervolg op motie 'onderzoek warmtenetten'**
Datum:	12 oktober 2021
Portefeuillehouder:	Matthijs Sikkes-van den Berg
Team:	Ruimtelijk Beleid
Steller:	M. Schmid
	+31 203144719
	Markus.Schmid@diemen.nl

Wat is de voorgeschiedenis en de concrete aanleiding van de informatie?

Op 2 juli 2020 heeft de gemeenteraad een motie aangenomen met het volgende standpunt: "Er mogen geen verdere wijken of buurten in Diemen aangesloten worden op hoge temperatuur warmtenetten die (mede) gaan worden beleverd door de geplande, met houtpellets gestookte biomassacentrale van Vattenfall te Diemen. "De raad verzoekt het college om te onderzoeken of dit standpunt juridisch houdbaar en praktisch uitvoerbaar is."

Op 1 oktober 2020 reageerde het college met het volgende voorstel tot afdoening: "De Regionale Energiestrategie (RES) en de Transitievisie Warmte (TVW) zijn het kader waarbinnen de beleidsuitgangspunten van de gemeente moeten worden bepaald als het gaat om vragen rond het warmtenet, ook in relatie tot nieuwe wetgeving. Wij stellen daarom voor om de vragen van de raad mee te nemen naar de processen van de RES en de TVW. Als blijkt dat er uit deze twee trajecten geen bevredigende antwoorden op de vragen van de raad komen, kan alsnog diepgaander juridisch onderzoek worden ingezet."

Op 12 oktober 2021 heeft het college ingestemd met het raadsvoorstel 'Transitievisie Warmte voor de gemeente Diemen' en deze ter vaststelling aangeboden aan de Raad. Omdat de motie 'onderzoek warmtenetten' uit 2020 een nauwe relatie heeft met de Transitievisie Warmte wil het college de Raad hierbij informeren over nieuwe inzichten rond dit onderwerp.

Ligt aan de informatie een collegebesluit ten grondslag?

Ja, datum: 12 oktober 2021

Samenvatting

Nieuwe inzichten

De vraag van de raad wordt met het opleveren van de RES 1.0 (17 juni 2021) en vooral met de voorliggende Transitievisie Warmte deels beantwoord. Er zijn daarnaast een aantal nieuwe inzichten:

Juridisch

Het is nog niet duidelijk of het standpunt van de motie juridisch houdbaar is. De verwachting is wel dat er met de komst van de Warmtewet 2 meer mogelijkheden voor de gemeente komen om te sturen op de inrichting van warmtenetten. Het is de bedoeling dat de Warmtewet 2 op 1 januari 2022 in werking treedt, maar het is de vraag of dat haalbaar is gezien de huidige formatieperikelen van een nieuw kabinet.

In de Warmtewet 2, waarin het inrichten van warmtenetten een belangrijke rol speelt, zit de gemeente aan het stuur en speelt duurzaamheid een grote rol. Zo kan de gemeente straks een warmtebedrijf aanwijzen en hierbij duurzaamheid als belangrijk criterium meewegen. Bij de aanwijzingsprocedure maken burgemeester en wethouders eerst bekend dat zij een warmtebedrijf willen koppelen aan een warmtekavel. Daarna kunnen geïnteresseerde warmtebedrijven een aanvraag voor aanwijzing indienen. Aan deze aanvraag wordt een aantal eisen gesteld. Duurzaamheid, kostenefficiëntie,

leveringszekerheid, participatie, technische, financiële en organisatorische uitvoerbaarheid worden hierin meegenomen.

Praktisch
Als het gaat om de praktische uitvoerbaarheid, waar de motie ook naar vraagt, zijn er sinds 2 juli 2020 een aantal inzichten naar boven gekomen die hierbij ook van belang zijn:

- De grootste woningcorporaties in Diemen (de Key en Rochdale) hebben bij het maken van de Transitievisie Warmte aangegeven dat hun beleid is gericht op het klaarmaken van woningen voor midden temperatuur (MT = 50-70 graden) warmtevoorziening. Ze geven aan dat ze hiermee voldoen aan de standaard norm vanuit de rijksoverheid. Aedes, de vereniging van woningcorporaties, zou ook volledig op deze lijn zitten. Een hoge of midden temperatuur (HT/MT) stadswarmtenet (van Vattenfall) zouden zij een goede oplossing vinden voor de meeste buurten waar ze bezit hebben.
- De Transitievisie Warmte laat zien dat met name in (delen van) Diemen Zuid en Diemen Centrum kansen liggen voor een collectieve warmtevoorziening op middentemperatuur.
- Diemen is in de MRA samenwerking versnelling aardwarmte gestapt. Zo wil de gemeente sneller en effectiever stappen kunnen zetten in het verkennen van de mogelijkheden en het daadwerkelijk inzetten van geothermische energie. De verwachting is dat de warmte uit de ondergrond naar de wijken zal worden getransporteerd via het bestaande warmtenet. Een categorische afwijzing van de verdere ontwikkeling van een warmtenet in Diemen zou daarmee ook een stop voor het toekomstige gebruik van aardwarmte kunnen betekenen.

Tijdelijk geen nieuwe subsidie voor biomassa
Het kabinet heeft in het duurzaamheidskader biogrondstoffen de ambitie uitgesproken om, zo snel als dat mogelijk is, de afgifte van nieuwe subsidies van houtige biogrondstoffen voor lagetemperatuurwarmte te stoppen. Hiervoor wil het kabinet eerst goed in kaart te brengen hoe een verstandige afbouw eruitziet en wat de gevolgen ervan zijn. Het onderwerp is controversieel verklaard, dus het huidige demissionaire kabinet mag geen keuze maken. Een adequaat afbouwpad voor subsidies is belangrijk en daarom wil het kabinet zo veel mogelijk ruimte laten aan een nieuw kabinet om met een voorstel te komen. In juni 2021 werd bekend dat het kabinet op verzoek van de Tweede Kamer (motie Van Esch) tijdelijk stopt met subsidie totdat er een afbouwpad is.

Voor marktpartijen is duidelijkheid over het afbouwpad van de subsidies cruciaal. Subsidie is voor veel projecten, waaronder ook de biomassacentrale in Diemen nodig voor een rendabel project. Totdat er meer duidelijkheid komt heeft Vattenfall het besluit over de bouw van de biomassacentrale in Diemen uitgesteld.

Conclusie
De technische analyse in de Transitievisie Warmte wijst uit dat MT/HT warmtenetten een kansrijke oplossing bieden voor het aardgasvrij maken van een aantal Diemer buurten, met name in Diemen Zuid en Diemen Centrum. Dit valt samen met de gasvrij-strategie van de grote woningcorporaties in Diemen. Deze feiten kunnen we niet negeren.
Bij een verdere verkenning van dit scenario, bijvoorbeeld in het kader van een wijkuitvoeringsplan, moet uiterst kritisch worden gekeken naar de duurzaamheid van de bron. Hierbij moet worden gebalanceerd langs ingewikkelde afwegingen:

- Het is onacceptabel als de ene CO2-uitstoter (Cv-installatie thuis) slechts wordt vervangen door een andere (biomassacentrale van Vattenfall) die mogelijk nog meer schade brengt aan het klimaat en aan de natuur. Dit heeft alleen zin als er garanties zijn voor een overgang naar een écht duurzame oplossing (geothermie).
- En kan er daadwerkelijk aardwarmte worden benut in onze regio? Het zou onverstandig zijn om in dit stadium alle opties voor een uitbreiding van het warmtenet uit te sluiten. Hiermee zou de weg naar toekomst waarin geothermie kan worden ingezet worden geblokkeerd.
- Er zal nog moeten blijken welke sturingsmogelijkheden de nieuwe Warmtewet voor de gemeente biedt. Het is onzeker of het weren van een warmtebron op houtige biomassa uiteindelijk mogelijk zal zijn als deze aan de wettelijke vereisten voldoet en het rijk hiervoor subsidies beschikbaar stelt.

Het college verwacht dat er met de aanstelling van een nieuw kabinet meer beweging komt in dit dossier en zal de raad hierover blijven informeren.

- EINDE -